Vatanda?l?k ve Demokrasi E?itimi Dersi Ö?retim Program?ndaki Kazan?mlarla ?lgili Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Vatanda?l?k ve Demokrasi E?itimi Dersi Ö?retim Program?ndaki Kazan?mlarla ?lgili Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32473

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Vatanda?l?k ve Demokrasi E?itimi Dersi Ö?retim Program?ndaki Kazan?mlarla ?lgili Tutum Ölçe?i, 2011 y?l?nda N. Ba?türk taraf?ndan yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi? bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, ilkö?retim 8. s?n?f ö?rencilerinin, Vatanda?l?k ve Demokrasi E?itimi dersi ö?retim program?nda belirlenen kazan?mlara yönelik sahip olduklar? tutum düzeylerini belirlemek amac?yla olu?turulmu?tur. Ölçek geli?tirme sürecinde, kapsaml? madde analizi ve faktör analizi yöntemleri kullan?larak psikometrik özellikleri incelenmi?tir. Yap?lan analizler sonucunda ölçe?in tek faktörlü bir yap? sergiledi?i ve yüksek düzeyde güvenilirli?e (Cronbach Alpha = .82) sahip oldu?u tespit edilmi?tir. Ölçek, 5'li Likert Ölçe?i format?nda olup, toplam 15 maddeden olu?maktad?r.

Anahtar Kelimeler

Tutum, Vatanda?l?k E?itimi, Demokrasi E?itimi, Ö?retim Program?, Kazan?mlar, Likert Ölçe?i, Ölçek Geli?tirme, Faktör Analizi, Güvenirlik.

Yazarlar

N. Ba?türk

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, Vatanda?l?k ve Demokrasi E?itimi dersi kapsam?nda belirlenen ö?renme ç?kt?lar?na (kazan?mlara) yönelik ö?rencilerin duygusal e?ilimlerini ve kabul düzeylerini ölçmektir. Ölçek, özellikle ilkö?retim 8. s?n?f düzeyindeki ö?rencilerin, bu dersin içeri?ine ve hedeflerine kar?? geli?tirdikleri olumlu veya olumsuz tutumlar? nicel olarak de?erlendirmeyi hedeflemektedir.

Ölçek, e?itim program?n?n etkilili?ini de?erlendirme ve ö?rencilerin derse olan ilgisini belirleme konusunda e?itimcilere ve ara?t?rmac?lara geçerli ve güvenilir bir araç sunmaktad?r. Kazan?mlarla ilgili tutumlar?n belirlenmesi, program?n uygulanmas?nda kar??la??labilecek olas? direnç noktalar?n? veya destekleyici faktörleri anlamak için kritik öneme sahiptir.

Yap?

Ölçek, ö?rencilerin Vatanda?l?k ve Demokrasi E?itimi dersindeki ö?renme kazan?mlar?na yönelik genel e?ilimlerini, inançlar?n? ve duygusal tepkilerini kapsayan psikolojik tutum yap?s?n? ölçmektedir. Tutum, bireyin belirli bir nesne, durum veya fikir kar??s?ndaki de?erlendirici tepkisi olarak ele al?nmakta olup, bu ba?lamda dersin pedagojik hedeflerine yönelik alg?y? temsil etmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ba?lang?çta birden fazla boyutun varl???na i?aret eden bulgular olsa da, yap?lan derinlemesine analizler sonucunda ölçe?in, ilgili kazan?mlara yönelik genel ve bütünle?ik bir tutumu yans?tan tek boyutlu bir yap?ya sahip oldu?u kabul edilmi?tir. Bu tek boyutluluk, ö?rencilerin dersin tüm hedeflerine kar?? genel bir kabul veya reddetme e?ilimi gösterdi?ini i?aret etmektedir.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, hem madde analizi hem de yap? geçerlili?i analizlerini içermi?tir. ?lk a?amada madde analizi uygulanm??t?r. Bu süreçte, her bir bireyin tek tek maddeye verdi?i puan ile maddelerin tümünden elde edilen toplam puan aras?ndaki korelasyon hesaplanm??t?r. Dü?ük korelasyona sahip maddeler ölçekten ç?kar?lm??t?r.

Kalan 15 madde üzerinde yap? geçerlili?ini tespit etmek amac?yla faktör analizi yap?lm??t?r. Faktör analizine haz?rl?k a?amas?nda, verilerin faktör analizi için uygunlu?unu de?erlendiren Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsay?s? .834 olarak bulunmu?tur; bu de?er, örneklem büyüklü?ünün ve de?i?kenler aras?ndaki ili?kinin mükemmel düzeyde oldu?unu göstermektedir. Ayr?ca, Bartlett Sphericity Testi anlaml?l?k katsay?s? .00 olarak belirlenmi?tir, bu da verilerin çok de?i?kenli normal da??l?m gösterdi?ini ve faktörle?tirme için uygun oldu?unu kan?tlam??t?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, döndürülmemi? temel bile?enler analizinin incelenmesiyle ba?lam??t?r. Bu analizde faktör yük de?erlerinin büyük ölçüde Birinci Faktör'de topland??? gözlenmi?tir; faktör yük de?erleri .441 ile .660 aras?nda de?i?mektedir. Bu durum, ölçek maddelerinin büyük ço?unlu?unun ortak bir yap?y? payla?t???n? göstermi?tir.

Döndürme i?lemi sonras?nda ölçek dört boyutlu olarak görünse de, Özde?er-Faktör grafi?i (Scree Plot) incelendi?inde, en belirgin ve h?zl? dü?ü?ün birinci faktörde meydana geldi?i tespit edilmi?tir. Bu güçlü kan?t nedeniyle ölçek, psikometrik aç?dan tek faktörlü bir yap? olarak ele al?nm??t?r. Geli?tirilen 15 maddelik ölçe?in iç tutarl?l?k güvenirlik de?eri olan Cronbach Alpha katsay?s? ise yüksek düzeyde güvenilirli?i i?aret eden .82 olarak hesaplanm??t?r.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?n? netle?tirmek için Temel Bile?enler Analizi (Principal Components Analysis) kullan?lm??t?r. Analiz s?ras?nda hem döndürülmemi? (Component Matrix) hem de asal eksenlere göre döndürülmü? (Rotated Component Matrix) sonuçlar incelenmi?tir. Madde analizi sonras?nda kalan 15 maddeye uygulanan faktör analizi, ölçe?in yap?sal geçerlili?ini desteklemi?tir.

Faktör analizinin sonuçlar?:

ARABPSYCHOLOGY.COM

KMO Katsay?s?: .834 (Faktör analizinin uygunlu?unu gösterir).

Bartlett Anlaml?l?k Katsay?s?: .00 (p < .001) (Verilerin çok de?i?kenli normal da??l?m gösterdi?ini ve faktörle?tirme için uygun oldu?unu teyit eder).

Boyut Say?s? Karar?: Döndürülmemi? analizde yüklerin tek bir faktörde yo?unla?mas? ve Özde?er-Faktör grafi?inde birinci faktörden sonraki dü?ü?ün keskin olmas? nedeniyle, ölçek teorik olarak dört boyutlu görünse de uygulamada tek faktörlü bir ölçme arac? olarak kabul edilmi?tir.

Ölçek Yap?s?

Test Türü: Geli?tirme (Developmental Scale)

Format: 5'li Likert Ölçe?i

Derecelendirme: 1= kesinlikle kat?lm?yorum - 5= kesinlikle kat?l?yorum

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: ?lkö?retim Ö?rencileri

Ya? Grubu: Yakla??k 13-14 ya? (8. S?n?f ö?rencileri)

Popülasyon Detaylar?: ?lkö?retim 8. s?n?f ö?rencileri (Konya ili örne?i).

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) tutum ölçümü.

Anahtar Kelimeler

E?itim Psikolojisi, Kazan?m De?erlendirme, ?lkö?retim 8. S?n?f, Konya ?li Örne?i, Cronbach Alpha, Yap? Geçerlili?i.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Atatürk Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü (Tez dönemi itibar?yla).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2011 (Yüksek lisans tezi yay?m y?l?).

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Kullan?m izinleri için do?rudan yazar N. Ba?türk veya Atatürk Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Ticari bir ücret bilgisi mevcut de?ildir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

vatandaslik-ve-demokrasi-egitimi-dersi-ogretim-programindaki-kazanimlarla-ilgil-tutum-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Ba?türk, N. (2011). *?lkö?retim 8. s?n?f vatanda?l?k ve demokrasi e?itimi dersi ö?retim program? kazan?mlar?n?n ö?renci görü?lerine göre de?erlendirilmesi (Konya ili örne?i)* (Yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Tez kayna??na Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanabilir: tez.yok.gov.tr

Vatanda?l?k ve Demokrasi E?itimi Dersi Ö?retim Program?ndaki Kazan?mlarla ?lgili Tutum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Bu akademik kaynakta, ölçe?in psikometrik analizleri detayl? olarak sunulmu? olmas?na ra?men, ölçe?i olu?turan 15 maddenin orijinal metinleri (ifadeleri) kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddelerin tam listesi için Ba?türk (2011) taraf?ndan haz?rlanan yüksek lisans tezinin ekler bölümüne ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM